

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

208 פ"ק פ"ק וי"א ת"ע ס"ח ה' ע"א י"ו 208

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: הלומד תורה זוכה למדריגת שרף

גופם החומרי שעל ידי לימוד התורה זוכים לזכך את גופם עד שנעשה במדריגה של מלאך.

ואם כן מהי מדריגת הנשמה של הלומד תורה?

צריך לומר שהנשמה של הלומד תורה היא בבחינה יותר גבוהה ממלאך והיינו שהיא במדריגה של שרף. כמו שכתב האר"י הקדוש בעץ חיים (שער מ' פרק י"ג), שדרגתם של השרפים היא גבוהה מן המלאכים, כי המלאכים מקומם בעולם היצירה, לעומת השרפים שמקומם בעולם הבריאה שהוא למעלה מעולם היצירה.

ומצינו בענין עבודת כהן גדול בקדש הקדשים ביום הכיפורים, שהירושלמי במסכת יומא (זז.) אומר על הפסוק "וכל אדם לא יהיה באהל מועד": אפילו אותן שכתוב בהן "ודמות פניהם פני אדם", לא יהיו באוהל מועד. ע"כ. כלומר, אפילו מלאכים שדמות פניהם הם "פני אדם" אסור להיות באוהל מועד, בשעה שהכהן גדול עבד עבודתו בקדש הקדשים.

ממשיך הירושלמי ומספר: ארבעים שנה שימש שמעון הצדיק את ישראל בכהונה גדולה, ובשנה האחרונה אמר להן, בשנה הזאת אני מת, אמרו לו: מהיכן אתה יודע? אמר להן: כל שנה ושנה שהייתי נכנס לבית קדש הקדשים, היה זקן אחד לבוש לבנים ועטוף לבנים נכנס עמי ויוצא עמי, ובשנה הזו נכנס עמי ולא יצא עמי.

שואל הירושלמי: והא כתיב "וכל אדם לא יהיה באוהל מועד" אפילו אותן שכתוב בהן "ודמות פניהם פני אדם" לא יהיו באוהל מועד, אם כן, כיצד נכנס עמו זקן אחד? השיב על כך רבי אבהו: מה אמר לי דהוה בר נש, אני אומר הקב"ה היה.

דברים אלו מובאים גם במדרש (ויק"ר כא, יב) ושם המדרש מוסיף ששאלו את רבי אבהו, כיצד אם כן הכהן הגדול נכנס לקדשי הקדשים, מתרץ המדרש: אלא כהווא דאמר רבי פינחס, בשעה שהיה רוח הקודש שרוי עליו היו פניו בוערות כלפידים עליו, הדא הוא דכתיב "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא". ע"כ.

שואל על כך בפירוש מתנות כהונה, הלוא רבי אבהו עצמו מודה שגם מלאך אסור לו להיכנס לקדשי הקדשים, שהרי זה גרם לו לומר כי הזקן שהיה לבוש לבנים שנכנס עם שמעון הצדיק לא היה אלא הקב"ה עצמו, אם כן איך מתרץ רבי אבהו שהכהן הגדול נכנס משום שלא היה אדם אלא מלאך, הלוא גם מלאך אסור לו להיכנס?

מובא במדרש (שמ"ר כח, א) על הפסוק (יתרו י"ט, ג) "ומשה עלה אל האלהים", הדא הוא דכתיב (תהילים ס"ח, י"ט) "עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם", באותה שעה ביקשו מלאכי השרת לפגוע במשה, עשה בו הקב"ה קלסטירין של פניו של משה דומה לאברהם, אמר להם הקב"ה: אי אתם מתביישים הימנו?! לא זהו שירדתם אצלו ואכלתם בתוך ביתו. אמר הקב"ה למשה: לא נתנה לך תורה אלא בזכות אברהם. ע"כ.

וצריך להבין כיצד על ידי ירידת המלאכים לביתו של אברהם זכינו לנצח את המלאכים ולקבל את התורה (עי' מה שביארנו בזה בספרי נחלת שדה פרשת שמות אות צ"ו)?

מצינו כי התלמידי חכמים נקראים "מלאכים", כדאיתא בנדרים (כ.) אמר רבי יוחנן בן דהבאי: ד' דברים סחו לי מלאכי השרת, אמר אמירם: מאן מלאכי השרת? רבנן, ואמאי קרו להו מלאכי השרת? דמציני כמלאכי השרת. ומפרש הרא"ש: בתורה ובמצוות, וקדושים משאר המון העם שקדושת מלאכי השרת. וכן כתב המהרש"א (ברכות יא:) "וז"ל: שאין עסק טוב כעסק התורה, שעל ידה קדשנו להיות כמלאכים. ע"כ. וכך מצינו למשל אצל בניו של רבי חייא – יהודה וחזקיה, וזאת על פי דברי הגמרא במס' בבא בתרא (דף עה.) על הפסוק (ישעיה נ"ד, י"ב) "ושמתי כדכד שמשותיך", אמר רבי שמואל בר נחמני, פליגי תרי מלאכי ברקיעא גבריאל ומיכאל, ואמרי לה תרי אמוראי במערבא ומאן אינון יהודה וחזקיה בני רבי חייא, חד אמר שוהם וחד אמר ישפה. אמר להו הקב"ה: להו כדן וכדן. וכתב בשער הגלגולים (הקדמה ל"ח דף ס' ע"ב) על דברי הגמרא הנ"ל "וז"ל גם יהודה וחזקיה בני רבי חייא נקראו מלאכים כמ"ש ז"ל בתלמוד פליגי בה תרי אמוראי בארעא ולקבליהו תרי מלאכי ברקיעא וכו' כי יהודה וחזקיה נקראו מלאכים. ע"כ.

והנה, הקשה בספר ישמח משה (פרשת בראשית) על הפסוק במלאכי (ב', ז) "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך ה' צבאות הוא" ופירש רש"י, שפסוק זה מדבר על אהרן הכהן. ולכאורה, הרי אמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין צג.) דצדיקים עדיפי ממלאכי השרת, ואם כן איזה יקר וגדולה נעשה בזה לאהרן במה שנקרא מלאך? ותירץ, שמה שאמרו חז"ל שצדיקים עדיפים ממלאכי השרת, היינו מצד נשמתן האצולה משמי מרום, אבל אהרן הכהן הגוף נזדכך עד שהיה במדריגת מלאך, ודי בזה יקר וגדולה, וענין כזה מצינו בחנוך ואליהו. עכת"ד.

לפי דבריו צריך לומר שמה שמשבחים את התלמידי חכמים שהם דומים בקדושתם למלאכים, על כרחך זהו רק מצד

ותירץ המגיד מקוזניץ בספרו עבודת ישראל (יום הכיפורים חמש טבילות), כי רק מלאך שהוא בחינת "פני אדם" לא היה רשאי להיכנס, אבל שרף שהוא יותר גבוה ממלאך מותר לו להיכנס באהל מועד, וזהו שאמרו על הכהן הגדול "בשעה שהיה רוח הקודש שרוי עליו היו פניו בוערות כלפידים".

ואומרת הגמרא בהוריות (ג.) על הפסוק "יקרה היא מפנינים", שהמילה פנינים מתפרשת לפני ולפנים, ומבארת על כהן הגדול, ולכן ממזר תלמיד חכם וכהן גדול עם הארץ [שניהם בסכנה, ואפשר להציל רק אחד מהם] - ממזר תלמיד חכם קודם לכהן גדול עם הארץ... דאמר קרא "יקרה היא מפנינים" - מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים.

נמצא כי הלומד תורה דרגתו היא כמו הכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים, וכשם שהכהן הגדול כשנכנס לפני ולפנים הגיע לדרגה של שרף, אף הלומד תורה זוכה מגודל הקדושה להגיע לדרגה הנשגבה של "שרף".

עוד מצינו, בספר אמרי יוסף (בהקדמת ליקוטי תורה וש"ס) מביא בשם רבו הרה"ק מרימנוב ז"ע, על מה שמצינו בגמרא בברכות (כח.) כשהעבירו את רבן גמליאל מנשיאותו, והעמידו את רבי אלעזר בן עזריה לנשיא במקומו: תנא אותו היום סלקוהו לשומר הפתח ונתנה להם רשות ליכנס, שהיה רבן גמליאל מכריז ואומר, כל תלמיד שאין תוכו כבדו לא יכנס לבית המדרש, ההוא יומא אתווספו כמה ספסלי ע"כ.

ודקדק הרה"ק מרימנוב ז"ע, שהרי מכיון שהשומר ישב על יד הפתח ולא נכנס לבית המדרש אם כן בודאי שלא היה מגדולי החכמים, לפי זה קשה מאיפוא ידע שומר זה איזה תלמיד הוא תוכו כבדו ואיזה תלמיד אין תוכו כבדו. ותירץ וז"ל: כי מדברי רבן גמליאל שהיה אומר דיבורים אלו, נוצר מלאך שלא הניח שלמי שאין תוכו כבדו להיכנס והוא היה שומר הפתח, וכאשר נעשה רבי אלעזר בן עזריה נשיא, ביטל אותה הגזירה של רבן גמליאל, והעלה אותו המלאך לעולם יותר גבוה, וזה מרומז בדברי הגמרא "סלקוהו" לשומר הפתח, מלשון לגבוה סלקא. ע"כ.

מביא האמרי יוסף ראייה, שיש בכח הצדיקים להעלות המלאך מעולם שהוא עומד בו לעולם יותר גבוה, ממה שפירש רבו הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב ז"ע את מאמר חז"ל בסוכה (כח.) "אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל, בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף". ש"עוף" הכוונה למלאך, כמו שאומר שלמה המלך (קהלת י, כ): "כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל הכנפיים יגיד דבר", ופירש בזוהר הקדוש (פרשת פקודי דף רמא:) שהכוונה על המלאכים שנקראים עוף. ועל אף שאין המלאכים יכולים לעלות למדרגה יותר גבוהה, בזכות תורתו של יונתן בן עוזיאל כל עוף - מלאך שהיה בעולם היצירה, מיד נשרף, היה נעשה שרף ועולה לעולם הבריאה.

נמצא כי הלומד תורה זוכה שנשמתו עולה ומתעלה עד שמגיע לדרגת שרף, ועל ידי זה זוכה להעלות גם את המלאכים לדרגה גבוהה יותר של שרפים.

מעתה יש לפרש מדוע על ידי אכילת המלאכים אצל אברהם אבינו הסכימו לתת את התורה לעם ישראל, "והוא יושב פתח האהל כחם היום" "פתח האהל" רומז לתורה הקדושה כמו שאומרת הגמרא בברכות (סג.), אמר ריש לקיש: מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר "זאת התורה אדם כי ימות באהל", וכאשר הגיעו המלאכים אל אברהם אבינו, מגודל קדושת לימודו, העלה אותם מבחינת מלאכים לבחינת שרפים. ולכן כאשר באו המלאכים וביקשו את התורה הקדושה, צר הקב"ה את קלסתר פניו של משה כקלסתר פניו של אברהם אבינו, כדי להרגיע את המלאכים, שיזכו להתעלות על ידי לימוד תורתם של עם ישראל.

ויש להביא רמז נאה לדבר, שרף בגימטריא תק"פ (580), לעומת זאת מלאך בגימטריא צ"א 91, וההפרש ביניהם הוא תפ"ט. אברהם אבינו על ידי לימודו כשהעלה את המלאך לבחינת שרף, הוסיף על ה"מלאך" המספר תפ"ט, וזהו "והוא

יושב פתח האהל", פת"ח עם הכולל זהו המספר ההפוך בין "מלאך" ל"שרף".

משום כך מצינו, שכתב בספר אגרת הטיול מהגאון רבי חיים אחיו של המהר"ל מפראג (חלק הרמז אות ג) וז"ל: גמרא נוסריקון: גבריאל מיכאל רפאל אוריאל. מגיד, שכל מי שעוסק בגמרא, המה מלאכי ה' סביב לו לשמרו מכל רע, מימינו מיכאל משמאלו גבריאל ומלפניו אוריאל ומאחוריו רפאל. עכ"ל. נמצא, כי על ידי לימוד הגמרא והתורה, נעשה הוא למעלה מן המלאכים, ומתפקידם של המלאכים לשמרו מכל רע.

לילות החורף:

א. מובא בשם שר בית הזוהר העטרת צבי מזידיטשוב ז"ע, שכשהשייט עוזר לאיש ישראל להתנהג כדבעי, יכול הוא להרגיש בלילות החורף קדושת חול המועד.

ב. הרה"ק המנחת אלעזר ז"ע אמר בשם הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע שהוא "מרגיש ורואה הצירופים של חודשי החורף מאירים יותר מאשר של חודשי הקיץ".

חודש מר חשון:

א. כתב החיד"א בספרו מורה באצבע (אות רח"צ): אחר החג וחודש חשון, יתאמץ ביראת שמים ותלמוד תורה לשמה, כי הוא תחילת השנה והוא סימנא טבא לכל השנה. ועתה, כי קרוב הוא לעשיית, צריך להודות ולהראות כי כל מה שעשה לא היה לפני ח"ו. ואם עתה יתחיל לפרוק עול ויתרשל מעבודת ה' לא לרצון יהיה, לכן אדרבה יעשה סימן טוב לכל השנה, ירוץ כגיבור בעסק התורה והמצוה, כי ה' הטובה עליו.

ב. כתב בספה"ק מאור ושמש (פרשת שמיני): ומי שהוא חכם ומבין מדעתו יוכל לידע שגם הצירוף של ראש חדש מרחשון יורה על הדעת. על כן נהגו אנשי קדמוני זמנינו, ללמוד בראש חדש אייר ובראש חדש מרחשון הלכה תוסי, מפני שביום טוב נתגלו קדושות עליונות על הכנסת ישראל שהן בינה ודעת, וצירוף של ראש חדש אייר וראש חדש מרחשון מורים על הדעת, ונתכשרו חדשים אלו להשיג דעת התורה יותר מבשאר חדשים. והיה זאת להם לאות אם נתוסף להם דעת יותר ומחדשין חידושין דאורייתא יותר מבשאר חדשים, אז ידעו שהשיגו בהחג הקדושות העליונות.

ג. כתב רבי משה אליקים בריעה מקוזניץ ז"ע בספרו דעת משה: והנה ידוע מה דאיתא בספרים הקדושים, שהחודש הזה מרחשון הוא כנגד אוזן ימין, והשייט יאזין ויקשיב לשוועת עמו ישראל, ויפנה אליהם בגודל רחמיו וחסדיו, שעל זה מרמז ימין שהוא רחמים גמורים.

ד. פעם לאחר חג סוכות שאל הדברי חיים את הרה"ק רבי צבי מרדניק ז"ע איזה מסכת אתה לומד? והשיב לו איזה מסכת. אמר לו הדברי חיים: ולמה אתה לא לומד מסכת פסחים, הלא הנך הולך אל פסח!?

הקו "להתענג בתענוגים"

שיעוריו של

הרב איתי בן אהרן שליט"א

חיגו: 0772618021

(לשיעורים לפרשת וירא הקישור: 114)

אי"ה מתחילים סידרת שיעורים חדשה בנושא סידור התפילה בבית הכנסת היזדים כל יום ראשון בשעה 2:00 בצהריים.

השיעור יועבר בשידור חי בשלוחה 9 ולאחר מכן בשלוחה 55